No. 2264 Zaterdag 28 Mei 1927. 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Débacle.

Een stad-in-verval. — Een geest van laat-maar waaien. — Geen zorg voor de openbare werken. — De gevolgen.

De *N. Rott. Crt.* van 28 April 1927 bevat onder bovenstaanden titel, wederom een scherp-aangepunte particuliere correspondentie uit Curaçao gedateerd 2 April, waarin krasse dingen gezegd worden omtrent het beleid der Regeering en van het Koloniaal Bestuur, ten opzichte van Curaçao: „een politiek van laisser-aller" wordt het genoemd.

Doch laten wij liever den schrijver zelf aan 't woord. Hij schrijft als volgt:

Curaçao, 2 April.

Een veelbereisd Amerikaan, die op zijn reizen tusschen Noord- en Zuid-Amerika, Willemstad reeds meermalen had aangedaan om er van boot te verwisselen, maakte onlangs, bij weer zoo'n gelegenheid, de opmerking, dat Curaçao in de laatste jaren „toch zoo erg achteruitgegaan is."

Verrassend als zulk een opmerking bij het eerste aanhooren mogen klinken in dezen tijd van juist zoo buitengewoon snellen economischen vooruitgang — het zou dwaasheid zijn te ontkennen, dat Willemstad in menig opzicht op den vreemdeling den indruk maakt van een stad, die het hoogte-punt van haar bloei achter den rug heeft en thans op den terugweg is. Een vervallen, wegzakkende kade, in deplorabelen toestand verkeerende straten, slecht onderhouden, onooglijk uitziende loodsbooten, dat alles, dat het eerst de aandacht van den aankomende trekt en hem zijn eerste indrukken verschaft, doet zeker wel eenigszins denken aan een stad in verval, waarvan de bestuurders de handen hebben afgetrokken.

Het ware niet heel erg, als de achterstand in het verzorgen van openbare werken en belangen, welke hier allerwege valt waar te nemen en die veel weg heeft van laakbare verwaarloozing, slechts den uiterlijken schijn betrof. Wie op vergoelijken uit is, zou in dat geval verzachtende omstandigheden kunnen pleiten: snelle opkomst der plaats, tekort aan werkkrachten, moeilijkheid van aanpassing bij snel veranderende omstandigheden en zoo meer.

Van dit alles is hier echter geen sprake. Wie thans overmacht als reden van den achterstand aanvoert, erkent in het gunstigste geval slechts gedurende al de jongst verloopen jaren al bitter weinig inzicht gehad te hebben in de beteekenis van de werking van het groote bedrijf der hier gevestigde petroleumindustrie.

Maar ook deze twijfelachtige vergoeilijking kan o. i. kwalijk gelden, waar de groote ommekeer in den economischen en financieelen toestand van Curaçao zich sinds 1921 zoo duidelijk manifesteert in alle mogelijke statistische cijfers en waar bovendien van zooveel verschillende zijden op de noodzakelijkheid van grooter activiteit van het Gouvernement en op de gevaren, althans nadeelen van het dralen en talmen met de uitvoering van verschillende werken, reeds door oud-Gouverneur Helfrich in het vooruitzicht gesteld, is gewezen.

Wat men thans hier ervaart, wijst dan ook niet alleen in schijn op verwaarloozing, maar is ook in werkelijkheid het noodwendige resultaat van laksheid, van een politiek van laisser-aller.

Het zou onbilijk zijn de moeilijke positie waarin het Gouvernement van Curaçao thans tegenover zooveel achterstand op zoo verschillend gebied geraakt is, enkel en alleen te wijten aan het Koloniaal Bestuur, al wil het ons voorkomen, dat het den Gouverneur met den noodigen goeden wil wel niet zoo heel moeilijk zou zijn gevallen den minister van koloniën van de urgentie van een meer doortastende politiek te overtuigen. Ook het departement van koloniën gaat zekere niet vrij uit, waar men ook daar op de hoogte moet zijn geweest van den grooten ommekeer die zich in dit West-Indische gebiedsdeel aan het voltrekken was en toch in gebreke schijnt te zijn gebleven den Gouverneur tot meer voortvarendheid aan te sporen.

Wat echter kwalijk aan iemand anders dan het tegenwoordig hoofd van het bestuur kan worden geweten is de geest van „laat maar waaien", welke thans zoo algemeen heerscht.

Velen, die den gang der openbare zaak met belangsteling volgen en zich rekenschap geven van den officieelen geest, hebben het gevoel, dat zij eigenlijk een débacle aan het meemaken zijn, een débacle van bestuursvoering. Men heeft den indruk, dat het bestuursapparaat niet langer geregeld werkt en verwacht elk oogenblik haperingen daarin, het vastloopen van een of anderen tak van openbaren dienst.

Van zulk een vastloopen heeft men trouwens kort geleden een voorproefje mogen smaken en daarvoor heeft het loodswezen gezorgd.

Het is dan een paar weken geleden voorgekomen, dat op een morgen 'n stuk of tien stoomschepen vóór de haven lagen te wachten op den loods, die maar niet kwam opdagen. De loodsen waren wel present aan den wal, maar de vier of vijf motorbooten waarover de loodsdienst beschikt waren alle defect.

Het is niet mijn bedoeling de beteekens van het voorgevallene op te blazen, al is het weinig geschikt geweest om den goeden naam van de haven op te houden. Wat het ergerlijke van het geval is, maar dat ontgaat den oningewijde natuurlijk geheel en al, is, dat wél het publiek en de loodsen zelf het allang hebben zien aankomen, dat het met de loodsbooten op den een of anderen dag spaak moest loopen, maar de hoogere autoriteiten niet. Het is een bekend feit, dat er zeer dikwijls twee, soms zelfs drie loodsbooten dagen lang op de gouvernementswerkplaats (smederij)-liggen te wachten op het believen van het personeel om de, soms weinig tijd kostende, reparatie te verrichten. Om het gouvernementswerk bekommert zich daar, naar het schijnt, niemand. Particulier werk schijnt voor te gaan. De loodsen moeten zich intusschen maar doodwerken, woekeren met soms één loodsboot, om hun dienst zonder al te veel vertraging voor de scheepvaart te verrichten. Wat er onder zulke omstandigheden van de verzorging van de booten en van de motoren terecht komt, kan men wel nagaan.

In het door ons vermelde geval is de stremming niet van langen duur geweest. De loodsen zijn erin geslaagd met in allerijl geleende motorbooten de schepen toch binnen te loodsen, al moesten er een paar 24 uur buitengaats blijven. Maar wie staat er voor in, dat men een volgende maal de noodige booten ter leen zal kunnen krijgen? En is het niet al te mal, dat het voorkomen kan, dat er geen schepen geloodst kunnen worden, wijl er geen loodsbooten beschikbaar zijn? En dat bij een haven als die van Willemstad met een scheepvaartverkeer van ongeveer 800 schepen per maand, in en uit.

De débacle is in vollen gang. Wij hebben ons onlangs verplicht geacht een boekje open te doen over de toestanden aan Openbare Werken en dat wij toen niet overdreven hebben, dat het eindelijk ook tot het hoogste gezag schijnt doorgedrongen te zijn dat de toestanden er werkelijk onhoudbaar waren, meenen wij te mogen afleiden uit het feit, dat er sindsdien in de hoogste leiding een wisseling van personen heeft plaats gehad. Wat men als een stap in de goede richting kan beschouwen, maar die veel eerder had behooren te worden gezet.

Intusschen, het bedoelde departement is niet het eenige waarin de verkeerde geest van onverschilligheid en lauwheid in het behartigen van 't lands belangen zijn intrede heeft gedaan. Wellicht komen wij in een volgenden brief tot een andere bestuursafdeeling.

De watervoorziening.

Het einde eener lijdensgeschiedenis in zicht,

Onze correspondent te Curaçao schrijft ons dd. April:

Zooals den lezers bekend kan zijn, heeft de minister van koloniën goedgevonden een ervaren deskundige op het gebied der waterwinning, n.l. dr. ir. J. Versluys, naar hier uit te zenden om het watervoorzieningsplan van ir. Molengraaff eens aan de plaatselijke gesteldheid te toetsen en van zijn bevinding rapport uit te brengen.

Naar wij uit de beste bron vernemen, heeft dr. Versluys geen termen gevonden om zijne goedkeuring aan het plan te hechten en heeft hij een ander systeem van watervoorziening ontworpen, dat reeds in een samenkomst met de leden van den Koloniaalen Raad besproken en toegelicht is.

Wij kunnen niet anders dan betreuren, dat aan dr. Versluys niet meer tijd is gegund geweest om de noodige onderzoekingen te doen. Een opdracht om in een kort tijdsbestek zoowel Curaçao als Suriname te bezoeken, en technische rapporten uit te brengen omtrent de watervoorziening op beide plaatsen, lijkt ons als het ware tot oppervlakkigheid uit te lokken.

Wellicht heeft Z. E. onder den indruk verkeerd, dat dr. Versluys op Curaçao terstond de beschikking zou krijgen over de resultaten van uitgebreide wetenschappelijke onderzoekingen gedurende de laatste vijf jaar. Maar dan heeft de minister in dat geval niet gevoeld en begrepen, dat de groote grief tegen het plan-Molengraaff juist voortsproot uit de omstandigheid, „dat er in al die jaren geen ernstig plaatselijk onderzoek heeft plaats gevonden."

Hoe dan ook, in aanmerking nemende den korten tijd aan dr. Versluys voor het bepalen van zijne meening gegund, en de zeer onvoldoende officieele voorlichting hem hier geworden, gelooven wij, dat het nieuwe plan wel het beste is wat onder zulke omstandigheden kon worden ontworpen. In elk geval verdient het onvoorwaardelijk de voorkeur boven dat van ir. Molengraaff, als biedende redelijke waarborgen voor een behoorlijke watervoorziening ook gedurende de felste en langdurige „droogten".

Het is nu maar te hopen, dat met de uitvoering van het werk zonder lang verwijl een aanvang zal worden gemaakt. Men bedenke: de stadsbevolking neemt toe en aan particulieren regenbakkenbouw is in de laatste zes jaar, hangende het onderzoek van ir. Molengraaff, niets gedaan.

NOOT VAN DE REDACTIE.

De schrijver aan 't woord is blijkbaar geen vriend van den Gouverneur.

Dat staat hem natuurlijk vrij.

Evenwel „de achterstand in het bezorgen van openbare werken en belangen, welke hier allerwege valt waar te nemen, en die veel weg heeft van laakbare verwaarloozing" geheel aan „het tegenwoordig hoofd van het bestuur" toe te schrijven is o. i. op zijn zachtst gesproken, overdreven.

Achterstand bestaat er op velerlei gebied. Wij zelven hebben meermalen erop gewezen. En dit is des te meer te betreuren, omdat juist nu de middelen er zijn, om dien achterstand ten spoedigste in te halen.

Maar om dat te bereiken, moet er samenwerking bestaan, samenwerking tusschen het Bestuur en den Raad, samenwerking ook tusschen de verschillende departementen onderling.

En deze samenwerking ontbreekt zoo goed als geheel en al.

Daarin is, naar onze bescheiden meening, de hoofdreden gelegen, dat er niet met den vereischten spoed en de vereischte energie gewerkt wordt.

Dat is de voornaamste reden van de laksheid, waarvan schrijver spreekt.

Door onderlinge samenwerking zou er heel wat meer bereikt, en zou veel wat nu nog steeds tot de „pia vota" behoort, reeds lang werkelijkheid geworden zijn.

Aan initiatief en voorstellen op velerlei gebied heeft 't in de laatste jaren niet ontbroken. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat aan alle vraagstukken van actueel belang, steeds de vereischte aandacht is geschonken. Verre van daar. Denk maar eens aan het immigratievraagstuk, het woningvraagstuk, het ambachtsonderwijs, het vraagstuk der volksgezondheid en volksmoraliteit, die reeds in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer ter sprake gebracht zijn, en welke vraagstukken alle, nog zoo goed als in een staat van onontgonnen terrein verkeeren, waarop nog de eerste schrede te zetten is.

En toch vragen ook deze dringend om voorziening.

Dit neemt echter niet weg, dat met vertrouwvoller samenwerking Curaçao er heel wat beter uit zou zien, als thans het geval is.

't Is niet de eerste keer dat wij 't zeggen, dat de Raad zoo goed als geheel mist het vertrouwen in het Bestuur, welk vertrouwen voor een goede en vruchtbare samenwerking in het algemeen belang absoluut noodzakelijk is.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, op de Curaçaosche Begrooting voor 1927, is 't met ronde woorden gezegd. En als er bij de laatste behandeling der begrooting alhier iets duidelijk aan den dag kwam, dan is het wel dit gemis aan vertrouwen geweest. Bij herhaling werd er aangedrongen op meer klaarheid van den kant van het Bestuur.

En het Bestuur mist blijkbaar van zijn kant de noodige vertrouwelijkheid, mededeelzaamheid en het noodige aanpassingsvermogen om zich dat vertrouwen te verzekeren.

Zoo zien wij het telkens weer gebeuren, dat werken, van welker urgentie zoowel het Bestuur als de Raad ten volle overtuigd zijn, op de lange baan geschoven worden, ten nadeele van de kolonie en ten nadeele van het algemeen belang.

Aan wie hiervan de schuld?

Zeer zeker voor een deel aan het Bestuur, om de boven reeds genoemde reden. Maar toch ook voor een deel aan den Raad die o.i. te veel op haar point d'honneur blijft staan, en menigmaal het algemeen belang voor persoonlijke overwegingen over 't hoofd ziet.

Een weinig meer toeschietelijkheid van den kant van den Raad zou van zelf wat meer vertrouwelijkheid en mededeelzaamheid van den kant van het Bestuur uitlokken.

Dit, en een zeker gemis aan continuiteit bij sommige departementen, waardoor de eene chef weer afbreekt wat zijn voorganger heeft opgebouwd, is o.i. de hoofdoorzaak, dat er bij zoo ruim vloeiende middelen betrekkelijk zoo weinig tot stand gebracht wordt.

Ieder waant zich een koning op eigen gebied.

Van loyale, vertrouwvolle samenwerking in het algemeen belang, is veel te weinig te bespeuren.

Welnu, zoolang deze ontbreekt, kan er van een krachtdadig bevorderen van het algemeen belang geen sprake zijn, en niet dan met veel moeilijkheden, die te vermijden waren, en met veel verlies van kostelijken tijd, zal men erin slagen den achterstand, die op zoo menig terrein bestaat, in te halen.

Moderne Slavernij.

A. B. Michielsen schrijft in het „Kath. Sociaal Weekblad" een artikel over de slavernij, waarin Europa door den oorlog geraakt is ten opzichte van Amerika.

Sprekend over de tallooze personen, „die in het bezit van een leger het grootste gevaar voor een toekomstigen oorlog zien" zegt hij:

„Oorlog is in hun oog wel een der ergste geesels, welke het menschdom treffen kan en de laatste oorlog heeft hen in deze opinie nog versterkt. Niet alleen dat een oorlog een element van vernieling is in het Corpus Christi mysticum — om met Pater Stratmann te spreken, — maar de laatste oorlog ontrukte millioenen menschen aan hun dierbaren, bracht talloozen zedelijk ten ondergang, schiep later een Europa op sterk verlaagd moreel peil, bracht in verschillende landen tijdens en na het wapengekletter een hongersnood te weeg, onteigende ontelbare familiën van hun moeizaam en eerlijk verworven bezit, zette een gansche wereld in haat tegen elkander en riep een moderne slavernij te voorschijn als iedereen in dezen tijd van beschaving wel voor onmogelijk zal hebben gehouden.

Over dit laatste zullen wij het in dit artikel met een enkel woord hebben."

Een der voornaamste economische gevolgen van den laatsten wereldoorlog, een gevolg zóó ingrijpend dat het voor lengte van tijden belooft als het ware den geheelen maatschappelijken toestand in het oude Europa te beheerschen is: *de verregaande afhankelijkheid van de oude tegenover de nieuwe wereld.*

„Ziehier de nuchtere feiten.

Einde 1924 beliepen de publieke schulden van Europa aan Amerika meer dan 30.000 millioen gulden; hier kwam in 1925 nog bij 2750 millioen gulden en in de eerste helft van 1926 ongeveer 1300 millioen gulden. Hier kwamen verder bij de particuliere leeningen tot groote ongekende bedragen, welke alleen voor de groote Duitsche concerns in 1924 ongeveer 250 millioen en in 1925 310 millioen gulden beliepen.

Ofschoon nauwkeurige becijferingen niet te onzer beschikking staan en wij hier gedeeltelijk moeten afgaan op enkele berekeningen in *De Telegraaf* voorkomende, zijn wij toch zeker niet al te ver abuis, wanneer wij de schulden van Europa aan Amerika op dit oogenblik schatten op ruim 34.000 millioen gulden.

Wanneer wij nu aannemen, dat van deze schuld rente en aflossing moeten worden betaald — dit laatste, indien Europa althans ooit eens uit het financieel moeras wil geraken — en wij rekenen deze beide samen op 7½% per jaar, dan komen wij bij benadering tot de conclusie, dat Europa jaarlijks aan Amerika heeft op te brengen 2250 millioen gulden.

Dit enorme kapitaal moet worden opgebracht door het arbeidende volk van Europa, want uit de productie moet ten slotte alles worden betaald. Wij zullen nu niet uitmaken, hoeveel millioenen arbeiders hier in Europa jaar in jaar uit werken moeten om aan de eischen van het arbeidsloze inkomen in Amerika te voldoen, maar een feit is, dat vele millioenen arbeiders in ons werelddeel voor een belangrijk percentage moeten arbeiden ten behoeve van het Amerikaansche kapitaal. Het opschrift boven dit artikel geplaatst, (*Amerika slavenhouder*) lijkt wel tendentieus, maar het is dit dus in werkelijkheid niet. Het is dan ook een in-droevig verloop der historie, voor een niet gering deel veroorzaakt door den wereldoorlog, dat korten tijd na de afschaffing der slavernij in het Oosten, hier in onze Westersche beschaving een nieuwe soort, maar zeker niet minder ergerlijke en noodlottige slavernij is tot stand gekomen, waarvan een voorgeslacht zeker nimmer heeft kunnen droomen.

Dit is inderdaad een toestand, welke met alle christelijke begrippen spot, al zal iemand die uitsluitend voor de zaakkundige zijde der kwestie oog heeft, het heel gewoon vinden, dat wanneer Europa geld leent, dit moet worden terugbetaald en dat daarvan rente moet worden opgebracht.

Maar een feit blijft het dan toch, dat Amerika zich wentelt in de weelde, ten koste van het arme volk hier in Europa, ten koste van datzelfde volk, dat in den oorlog zich heeft geofferd, maar dat dien oorlog zelf zeker niet heeft gezocht.

Welke gevolgen dit alles heeft, blijkt o.a. uit het jaarverslag van den bond van Fransche fabrikanten. dat zeer pessimistisch van toon is. Vooral wordt geklaagd over de hooge belastingen, waardoor de Staat de best beloonde en de meest eischende aandeelhouder in de Fransche industrie wordt. De bestellingen voor de industrie zijn met niet minder dan 30 % achteruitgegaan, in vele gevallen zelfs nog meer.

De belastingen worden natuurlijk zoo hoog, mede door de groote bedragen, welke het Fransche gouvernement aan Amerika verschuldigd is.

Prof. D. Englisch verklaarde onlangs in de Katholieke Leo-vereeniging te Weenen, dat het Dawes-plan jaarlijks van Duitschland ongeveer 1/6 van het nationaal inkomen opeischt.

Don Sturzo zegt, dan ook in zijn boek „Italien und der Fascismus": „De regeling der oorlogsschulden met de Vereenigde Staten schijnt slechts een aantasting van het bezit van belangrijke industrieele centra in Europa door de haute finance van New-York te zijn."

Amerika bepaalt er zich evenwel niet toe een belangrijk gedeelte van den arbeid van millioenen Europeanen jaar in jaar uit op te eischen — dit laatste behoeft het zelfs niet eens te doen, want het geld vloeit als 't ware automatisch daarheen — maar het sluit verder ook zijn grenzen voor de Europeanen, die den strijd om het bestaan hier te zwaar drukt en die hun levensvoorwaarden in het land van den Dollar willen trachten te verbeteren; het sluit zijn grenzen voor de producten, welke de Europeaan voortbrengt, voor een goed deel om te voldoen aan den drukkenden last der financieele verplichtingen, welke hij tegenover datzelfde Amerika op zich genomen heeft en ten slotte tracht het door het voortdurend plaatsen van nieuwe leeningen in ons werelddeel voor zijn eigen producten, de markten van Europa te faveeren.

Zoodra Europa dus maar een oogenblik tracht om door bevordering van emigratie of door uitvoer zijner producten een meer dragelijk lot van zijne bevolking te scheppen, staat Amerika gereed, als 't ware met de zweep van den slavenhouder in de hand: „altijd vooruit, gij zult den looden last uwer schulden te onzen behoeve onverminderd en bij voortduring blijven dragen. Ik wensch als Shylock mijn vol pond vleesch."

Het drijft zijn plutocratisch gebaar zelfs zoover, dat de Uitgever van „Wallstreet Journal" Clarence Barron in een interview aan een vertegenwoordiger der „Neue Wiener Journal" met echte parvenu-allures het volgende verklaarde: „Wij bezitten de helft van al het goud der wereld, een derde van het totaal-vermogen in alle vijf werelddeelen bevindt zich in Amerikaansche handen, van het jaarlijksche totaal-inkomen der werkende menschheid vloeit aan de Amerikanen 55% toe. Daar komt bij dat onze Staat eerst weinig langer dan een eeuw bestaat, slechts 6% van de oppervlakte der aarde beslaat en zijn gebied slechts 7% van alle menschen telt."

Strikt genomen was hij nog bescheiden in zijn grootspraak, want hij had er nog aan kunnen toevoegen, dat de goudvoorraad van de Vereenigde Staten, volgens het jongste bericht van de Federal Reserve Board van 1913 tot 1925 is gestegen van 262 tot 2870 millioen Dollars, doch volgens het Secretariaat van den Volkenbond te Genève de Europeesche handel, bij die van 1913 vergeleken, over 1925 nog ± 10% ten achter blijft, terwijl die van N. Amerika ongeveer ¼ grooter is dan voor den oorlog; dat de General Motor Corporation aan haar aandeelhouders een bonus heeft uitgekeerd van 145 millioen gulden en vele andere soortgelijke vermeldenswaardige feiten, zooals die in de artikelen „Plutocratie in Amerika" van Prof. Rechtenfels, in dit weekblad zijn voorgekomen; dat in de Westelijke en Zuidelijke Staten van N. Amerika op elke 1500 en 800 inwoners een bank wordt aangetroffen en dat het deposito bij elke bank gemiddeld 3⅜ millioen gulden beloopt enz.

Hij die dit alles — hetwelk toch nog slechts een zeer onvolkomen beeld geeft van den voortdurenden staat van slavernij, waarin de bevolking van Europa tegenover Amerika leeft — leest, moet toch wel diep overtuigd worden, dat dit alles hemelsbreed verschilt van de door Christus gewilde maatschappelijke orde, berustende op rechtvaardigheid en liefde. Hij moet toch wel gevoelen, dat wij na dezen oorlog staan voor internationale sociaal-economische problemen, waartegen de van ouds bekend politieke lapmiddeltjes slechts bespotting kunnen wekken.

Neen, tegenover dergelijke ingrijpende vraagstukken, vraagstukken van een diepte en breedte als nog nimmer in den loop der eeuwen aan de menschheid ter oplossing werden voorgelegd, behoort meer te staan.

Daarvoor moet de wereld weer bezield worden met hooge idealen, waaruit alleen de geest kan geboren worden, welke ter oplossing dezer moeilijke vraagstukken wordt vereischt.

Die idealen kunnen aan de wereld alleen geschonken worden door de Katholieke Kerk. Vandaar dat voor die Katholieken zoo'n hooge roeping is weggelegd, maar men dient dan niet ten deele te leven uit het materialisme van dezen tijd, maar geheel en gaaf uit het christelijke solidariteitsgevoel.

Vergeten wij ten slotte niet, dat de huidige toestand van materialisatie niet alleen een economische en geestelijke ramp is voor Evropa, maar dat het nadeel zoo mogelijk nog grooter is voor Amerika zelf, waar de buiten alle verhouding staande weelde, op breede schaal het moreel aantast.

Lazen wij niet onlangs dat in de Ver. Staten in 50 jaar tijd 4½ millioen personen hun huwelijk lieten scheiden; dat in één der Staten over 1 jaar tegenover 900 huwelijken 1000 echtscheidingen voorkwamen; dat 60% der inwoners van de Vereenigde Staten zonder godsdienst leeft en dat dit alles voor één belangrijk deel wordt geweten aan de groote weelde?

George Wuusch schreef in de „Christliche Welt": „Er is geen land ter wereld, zoo rijk, zoo productief, zoo schitterend georganiseerd en zoo in staat om de behoeften zijner bevolking te bevredigen als Amerika. Dat moest toch een gerustselling voor het stoffelijk leven teweeg brengen, omdat de meeste menschen niet meer voor het allernoodzakelijkste behoeven te zorgen. Maar ondanks dat is er een vertwijfelende onrust, een jachten en haasten naar geld, een vrees van iedereen dat men tekort zal komen, welke storend werk op ieder geestelijk belang. Amerika is het land van den wildsten industrieduivel van wege de teugellooze vrijheid der concurrentie, welke de treurigste gevolgen teweeg brengt. Daarom is het geen land van waar geluk, geen navolgenswaardig voorbeeld voor Europa. Navolgenswaardig wel in wijze en methode van overvloedige productie van goederen, maar deze wordt ten vloek, wanneer zij niet dient om het leven te ontlasten van de voorzorgstelling der economie. Er zijn enkelen in Amerika, die het ongeluk kennen en het betreuren, die bij alle uiterlijke welvaart, de innerlijke armoede van het volk voelen. Moge het getal dezer aangroeien! Europa is anders, geheel anders als Amerika en in economisch opzicht kan het er veel van leeren; maar mij wil het toeschijnen, dat de strijd op economisch gebied, welke wij tegenwoordig in Europa met verwoede razernij voeren, ook nog aan Amerika ten goede kan komen. Eerst wanneer Amerika voor al zijn arbeiders gaat twijfelen aan de kapitalistische concurrentie, breekt voor dit werelddeel het uur aan, waarop zijn geluk zal slaan."

Hield de Baptisten-dominé Fosdick op den laatsten Thankgivingday den Amerikanen verder niet voor, dat men God moest danken, te behooren tot een volk dat een ¼ van den rijkdom der wereld bezit, maar dat men ook moest denken aan de verantwoordelijkheid, welke daaruit voortvloeit? Die verantwoordelijkheid achtte de spreker niet gewaarborgd bij een volk, dat dagelijks 30 moorden op zijn kerfstok heeft en in de steden 3000 gewapende pantserwagens noodig heeft om de post tegen rooveraanvallen te beschermen.

Hij stelt ook de burgerij in staat van beschuldiging, om haar ongerechtvaardigden trots, welke niet in overeenstemming is met de plichten aan den rijkdom verbonden.

Zoo zien wij eenerzijds Europa moreel en materieel wegzinken voor een deel onder de uitbuiting van Amerika.

Zoo zien wij Amerika niet materieel, maar wel moreel te gronde gaan onder de plutocratie.

Zoo zien wij steeds meer wegzakken in het moeras, een overgroot gedeelte der christelijke beschaafde wereld."

INGEZONDEN STUKKEN.

De Woningbouwbeweging.

Voor de derde maal hebben de ambtenaren verleden week Maandag, vergaderd, ter verdere bespreking van de woningbouwkwestie. Dezen keer hebben zij zich mogen verheugen in het gunstig onthaal, dat hun bij eene audientie bij Z. Excellentie den Heer Gouverneur ten deel is gevallen.

Gelijk men verwachtte, heeft Z. Exc. hunne grieven, en de voorstellen, die naar hun meening daarin verbetering kunnen brengen, met belangstelling en ingenomenheid aangehoord en beloofd, in de door hen aangewezen richting al het Zijne te zullen bijdragen tot leniging van den bestaanden nood.

In afwachting hebben zij een commissie gevormd, om zoo te zeggen een ziel voor de actie te scheppen, zoodat zij niet in haar wieg zou gaan sterven.

De commissie heeft tot taak te onderhandelen met aannemers tot verkrijging van teekeningen met begroting van diverse categorie huizen; in connextie te komen met buitenlandsche firma's ten einde de noodige materialen zoo goedkoop mogelijk te betrekken, b. v. door eventueele bestellingen van uniformmaat deuren en vensters, cement enz. enz. Kortom alle mogelijke informaties in te winnen, die voor het bouwen van goedkoope en nette woningen eenigszins nuttig kunnen zijn.

Voorts bracht men ter sprake de mogelijkheid van het oprichten van een bouwvereeniging, hetgeen tegen zich had, dat, mocht het Gouvernement in de naaste toekomst besluiten om aan particulieren voorschotten tot woningbouw te verleenen, het in 't leven roepen van zoo'n vereeniging ondoenlijk zou worden, wijl niemand zijn geld zou willen storten in een zaak blootgesteld aan concurrentie.

Ik kan deze gelegenheid niet laten voorbijgaan zonder terloops een karaktertrek van Christelijke naastenliefde in deze actie op te merken:

Terwijl een zekere categorie ambtenaren vergaderen om aan het Bestuur een voorstel tot verhooging van traktementen te doen, dienende in de eerste plaats den eigen haard, met achterstelling van anderen, die maar hun schoorsteen moeten laten rooken met een schijntje verhooging van nog geen 5% van hun tegenwoordig inkomen, stellen anderen, in flagrante tegenstelling daarmede, tot voorwaarde om een huis te kunnen krijgen, aan het Bestuur voor diegenen te helpen, die de meeste waarborg (hieronder vallen natuurlijk in de eerste plaats zij, die meer traktement hebben) kunnen bieden.

Het is hier echter niet de geschiktste plaats om in de finesse van de zaak te treden, doch ik vertrouw, dat U, M. de R. mij in de gelegenheid zal stellen om zoo noodig en te zijner tijd hierop terug te komen, want waar het hart vol van is, loopt de mond van over.

Om bij mijn onderwerp te blijven, wil ik verder melden dat de bovengemelde commissie zich voorgenomen heeft elke week bijeenkomsten te beleggen om dan telkens de bereikte resultaten te bespreken en te appreciëeren, om zoodoende door het concreet maken van verschillende opinies en voorstellen de actie in het leven te houden.

Evenals in iedere onderneming, ontbreken er hier ook niet pessimisten, die al deze bemoeiingen als vruchteloos beschouwen; niettemin bestaan er redenen om er een gunstig resultaat van te verwachten.

Doordrongen van de noodzakelijkheid van nieuwbouw alhier, zal Z. Exc. de Gouverneur niet nalaten bij zijn aankomst binnenkort in het Moederland, Z. Exc. den Minister van Koloniën deze aangelegenheid onder het oog te brengen, hetgeen tevens den Minister zal vrijwaren om het antwoord op de vraag der kamers daaromtrent schuldig te blijven wegens gebrek aan plaatselijke inlichtingen.

M. de R. ik dank U nogmaals voor de verleende plaatsruimte.

Alpen.

Curaçao den 9den Mei 1927.

Geachte Redacteur!

Gelukkig is men weer bezig de snelheidsmaniakken te controleeren, maar natuurlijk op verkeerde manier. Nu weet ik wel „de beste stuurlui staan aan wal" maar men behoeft niet zoo'n bijzonder geleerde te zijn om te weten dat het nu toegepaste sisteem glad mis is.

In de eerste plaats: men plaatst een politieagent in *uniform* met een tijdopnemer en laat dezen controleeren of er hard gereden wordt. Als een loopend vuurtje verspreidt zich dit nieuws en weten al de Heeren Chauffeurs dat er opgelet wordt. Gevolg, dat zij juist op dat gedeelte *zéér* langzaam rijden en even daarna met een vaartje van 60 K.M. doorgaan, zoodat er op deze wijze van al dat controleeren niets terecht komt. En juist des avonds, als er met zeer groote snelheden gereden wordt met zeer verblindende lichten, is er van geuniformden niets te bekennen. Verblindende lichten is schijnbaar bij die geuniformden niet zoo erg, als dat er gereden wordt *zónder luz p'atras.* Dat is een zeer gevaarlijk iets, hoor! want luister maar eens, hoe dikwerf er geroepen wordt: „luz p'atras!" Maar van stoppen, als er met verblindende lichten die veel meer gevaar opleveren, daar hoort men niets van!

Mag ik even een goeden raad geven hoe er eigenlijk gecontroleerd zou moeten worden? Twee politieagenten *zónder* uniform worden eenigszins verdekt opgesteld, elk ± 200 Meter van elkander, maar voor elkander goed zichtbaar. Elk schrijft op, *het nummer van de auto* en den *juisten tijd* en *controletijd.* Daarna worden deze cijfers zonder dat de twee agenten met elkander in aanraking gekomen zijn, vergeleken, en dat is m. i. de juiste controle op het harde rijden en tevens of zij goed gecontroleerd hebben. Nu iets over snelheid. Waar in Holland in drukkere en grootere steden, Amsterdam, Den Haag, gereden mag worden met een snelheid van 25 à 30 K.M. mag hier niet harder gereden worden, dan met een snelheid van 12 K. M. per uur. Dit is juist practisch onmogelijk; een toegestane vaart van 20 tot 25 K.M. zou beter zijn, ook beter te controleeren en tevens ook des avonds te controleeren, vooral op wegen die recht van stuk zijn en er zich zeer goed voor leenen om hard te rijden. Kijk minder naar *luz p'atras* en meer naar verblindende lichten; daar zal de gemeenschap het beste mede gediend zijn. Last not least, minder lawaai laten maken met de geluidgevers, die soms oorverdoovend zijn.

Nog even een opmerking. Verleden Zaterdagavond en Zondag is 't weer bar geweest, zóó bar als we 't nog zelden hier op Curaçao beleefd hebben. Dan vooral is een goede en strenge controle allernoodzakelijkst, vooral op Pietermaai en den Rooden Weg, waar niet zelden met snelheden gereden wordt, die varieeren tusschen 50 en 60 K.M. per uur. Getuige de ongelukken die er toen gebeurd zijn. 'n Prachtige kans voor onzen wnd. Procureur-Generaal om in eens zijn naam te maken.

Het publiek vraagt, bidt, smeekt, schreeuwt om afdoende maatregelen.

Dankend voor de plaatsruimte, verblijf ik

XYZ.

KERKLIJST.

St. ANNAKERK - OTRABANDA.

Aanst. Vrijdag de eerste Vrijdag der maand, is er om 6 uur gezongen H. Mis, en 's avonds om half zeven Lof.

Aanst. Donderdagmiddag is er gelegenheid tot biechten vanaf 4 uur

H. ROZENKRANSKERK - PIETERMAAI
en H. FAMILIE-KERK, SAN MATEO.

Dinsdag avond 7 uur plechtige opening van de Junimaand, toegewijd aan het H. Hart van Jezus.

Elken avond om 7 uur Lof.

Vrijdags'avonds, Lof met Preek.

BERICHTEN

Voorspoedige reis.

Van harte wenschen wij een voorspoedige reis aan Zijne Exc. den Gouverneur, Mr. N. J. L. BRANTJES, en Echtgenoote, die Donderdag avond per S.S. *Stuyvesant* naar Holland vertrokken zijn.

Waarnemend Gouverneur.

Dinsdag morgen is telegraphisch bericht ontvangen, dat de Heer HERMAN SCHOTBORGH, Administrateur van Financiën, benoemd is tot waarnemend Gouverneur.

Onze hartelijke gelukwenschen aan Zijne Excellentie.

Plechtige Zitting van de Kol. Raad.

Vrijdag morgen, 9 uur, had in een plechtige zitting van den Kol. Raad be beëediging plaats van den waarn. Gouverneur, den Heer H. SCHOTBORH.

Na de beëediging zeide de Voorzitter de Heer E. S. LANSBERG het volgende :

Excellentie :

Aangenaam is het mij U, namens den Raad, van harte geluk te wenschen met de hooge onderscheiding, die U is te beurt gevallen door Uwe aanwijzing tot waarnemenden Gouverneur van Curaçao. Een groote voldoening moet het voor U zijn tijdens uwe eervolle loopbaan op betrekkelijk jeugdigen leeftijd tot die hooge waardigheid te worden geroepen; ook voor degenen die in dit gebiedsdeel zijn geboren en getogen stemt het bemoedigend te zien dat wederom een hunner voor de waarneming van dit gewichtig ambt geschikt en bekwaam is bevonden.

Het ambt van Gouverneur stelt onder de tegenwoordige omstandigheden zware eischen. Veel inspanning zal van U worden gevergd, groote verantwoordelijkheid zal op U komen te rusten ; immers de leiding moet uitgaan van de plaats waar alles samenkomt, waar alle takken van dienst bijeenkomen.

Uw loopbaan als ambtenaar is der bevolking een waarborg dat U zonder aanzien des persoons en zonder dat andere factoren invloed op uw oordeel uitoefenen, de aan U toevertrouwde belangen met ijver en nauwgezetheid naar uwe beste krachten zal behartigen.

De Raad hoopt dat Uw tijdelijk Bestuur, onder Gods onmisbaren zegen, zal strekken tot heil van dit gewest en dat de bevolkeng en Uwe Excellentie steeds met voldoening op dit tijdperk zullen kunnen terugzien.

De waarn. Gouverneur de Heer HERMAN SCHOTBORGH, bedankt den Voorzitter voor de woorden en wenschen namens den Kol. Raad tot hem gericht, hoopt op aangename samenwerking en doet een beroep op 's Raads voorlichting bij de maatregelen welke tijdens het tijdelijk Bestuur zullen worden voorgesteld.

Goede reis.

Gisteren is de Heer Ir. SURINGAR, door de Regeering in Holland uitgezonden voor het onderzoek van het electrisch licht alhier, in gezelschap van zijne Echtgenoote, naar Europa, via Panamá, teruggekeerd.

Per *„Pellerin de la Touche"* is naar Europa vertrokken de Heer S. A. L. MADURO, Consul van Portugal, en Echtgenoote; per *„Frida Horn"*, de Heer WALTER SCHMIDT, Agent van de *Horn-Line*. Aan allen een goede reis.

Welkom.

Per *S. S. San Juan* arriveerde deze week van New-York de Heer S. E. L. MADURO, Consul van Frankrijk alhier.

Van harte welkom !

Diefstal.

Wederom heeft er deze week een brutale diefstal plaats gehad, en wel in het Restaurant *International* in de Breedestraat—Punda.

Toen men Woensdagmorgen de deuren opende, vond men den brandkast van zijn voetstuk gelicht op den grond. Aan den achterkant vond men hem opengebroken, en de inhoud ervan ontvreemd. In 't rond lagen nog de werktuigen, die men voor den inbraak benut had, een gouden ketting en een paar gouden tientjes. De rest, voor een waarde van ongeveer f 800.— had de dief, of hadden waarschijnlijk de dieven, meegenomen. Men vermoedt dat iemand zich in het restaurant heeft laten opsluiten, en na zijn slag geslagen te hebben, zich langs de achterdeur heeft weten te verwijderen.

Mgr. Niewindt-Stichting.

Ook te Aruba heeft zich een Commissie gevormd, om gelden in te zamelen voor de „Mgr. Niewind-Stichting". De Commissie bestaat uit de volgende Heeren: Segundo Ecury, Voorzitter; Dr. Arends, Ondervoorzitter; Juan Enrique Croes, Secretaris; Bertran J. Croes penningmeester; en de Heeren Emiliano de Cuba, Theodoor Ruiz en Amador Lacle, leden.

Havenbeweging.

Maandag l. l. zijn er van 's morgens 5 uur tot 's avonds 11 uur 39 schepen, stoom- en zeilschepen, onze haven in- en uitgegaan.

Nieuwe loodsen.

Met de *„Venezuela"* zijn er twee Nederlandsche loodsen aangekomen, zoodat er op 't oogenblik 8 loodsen en 1 hulploos zijn.

Verkoopkoersen der Banken op Curaçao voor Buitenlandsche Wissels.

(Opgegeven door de Hollandsche Bank voor West-Indië.)

	20/5	21/5	23/5	24/5	25/5
Noord-Amerika	2.48%	2.48%	2.48%	2.48%	2.48%
België	35.75	35.75	35.75	35.75	35.75
Duitschland	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60
Engeland	12.12	12.12	12.12	12.13	12.13
Frankrijk	9.97	9.97	9.97	9.98	9.98
Italië	13.84	13.82	13.82	13,86	13.69
Nederland	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75
Spanje	44.35	44.59	44.61	44.49	44.49
Venezuela-Caracas	47.05	46.95	47.05	47.10	47.10
Maracaibo	47.30	47.20	47.30	47.35	47.35
Zwitserland	48.72	48.72	48.72	48.72	48.72

Officiëele Berichten.

Aan den Loods op Curaçao R. J. Beaujon is, wegens langdurigen onafgebroken dienst, een jaar verlof naar de Vereenigde Staten van Amerika verleend.

Aan Mevr. A. Vente-Scholtens, tijdelijk onderwijzeres 2e klasse aan de Wilhelminaschool alhier is, op haar verzoek, eervol ontslag als zoodanig verleend.

De heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt, mededirecteur van de Curacaosche Bank is aangewezen om bij ontstentenis van den Voorzitter dezen te vervangen.

De heer J. G. Statius Muller, hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie, waarnemend Gouvernements-Secretaris, is aangewezen om den Administrateur van financien te vervangen.

Gevaarlijk manoeuvre.

Woensdagmiddag, toen het *S. S. Lucila* uitgaande en ter hoogte van de Westwerf gekomen was, bemerkte men plotseling dat de Zweedsche stoomboot „Britte" aan 't binnenkomen was. 't Schijnt dat genoemd schip 't maar op eigen houtje zonder loods en zonder op de roode vlag van den havenmond te letten, geprobeerd heeft. Een aanvaring tusschen beide schepen was bijna onvermijdelijk. Alleen aan het handig manoeuvreeren van den kapitein der *„Lucila"* die zijn schip, nog bij tijds naar het Waalgat wist te draaien, is het te danken, dat er geen ongelukken hebben plaats gehad, en de Zweed veilig geborgen werd.

Naar wij vernemen was de kapitein van de „Britte" hier geheel onbekend. Van een en ander is proces verbaal opgemaakt, omdat in strijd met de verordening gehandeld is.

Auto-ongeluk.

Zondagnacht kwart voor twaalf reed een auto in razende vaart tegen den pilaar van het balkon voor het woonhuis No. 48 te Pietermaai. De pilaar vloog in stukken, steenen en een gedeelte van het hekwerk werden meters ver weggeslingerd. Een ijzeren post van het electrisch licht daar ter plaatse werd losgerukt. De auto was natuurlijk in gruizelementen, terwijl de inzittenden, de chauffeur, tevens eigenaar van de auto, 'n Duitscher, en nog een landsman, eruit geslingerd werden. Wonder boven wonder zijn dezen er betrekkelijk goed afgekomen.

De chauffeur kwam op de straat terecht, en vrij met enkele schrammen, terwijl de andere met ontwrichte knie in het balkon lag.

Waarschijnlijk door den schok wees de speedometer 90 K.M. Maar dat er met een razende vaart gereden is, is wel zeker, gezien de verwoesting die de auto heeft aangericht.

De zaak is in handen der politie.

Een reden te meer om de wenken van X Y Z, in dit blad voorkomende, eens goed ter harte te nemen.

KABEL-BERICHTEN.

Transatlantische vlucht.

Zaterdag morgen 7.25 uur (Europ. tijd 12.25 uur) steeg de Amerikaansche vliegenier Charles S. Lindbergh alleen in zijn monoplan „Spirit of St. Louis" te New-York op voor de transatlantische vlucht naar Parijs. Zonder te dalen volbracht hij de vlucht in 33¼ uur, met een gemiddelde snelheid van 179 K.M. Zondag 10.21 uur P.M. daalde hij neer in het Aerodroom te Le Bourget te midden van stralen van rood licht, waarmede de vuurtorens den hemel verlichtten. De daling was prachtig. Door een menigte van meer dan 25.000 personen werd hij geestdriftig begroet. Bij aankomst sprak hij : Daar ben ik; ik ben erg gelukkig.

De president van Frankrijk zond een telegram van gelukwensching aan het Amerikaansche Gouvernement.

Volgens bericht uit Washington heeft de president 't volgende telegram van gelukwensch gezonden aan kapitein Lindbergh :

„Het Amerikaansche volk verheugt zich met mij over het schitterend resultaat van uw heldhaftige vlucht, de eerste van één Aviateur zonder te dalen over den Atlantischen Oceaan, waardoor de records van den Amerikaansche vliegdienst bekroond zijn. Gij bracht de groeten van het Amerikaanschen volk aan Frankrijk ; alsmede onze bewondering voor die onverschrokken Franschen, Nungesser en Coli, die met een bewonderenswaardigen moed, die eersten waren, die deze vlucht beproefden, en een boodschap van onrust omtrent hun lot."

* * *

De fransche vliegeniers Nungesser en Coli die 8 Mei te Le Bourget hun vlucht naar New-York aanvaardden, worden als verloren beschouwd. Ondanks alle pogingen in het werk gesteld, met schepen en vliegtuigen, heeft men tot heden geen spoor van ze kunnen ontdekken.

* * *

Weenen 19. Mgr. Seipel is herkozen als kanselier van Oostenrijk.

BUITENLAND.

FRANKRIJK.

De „Grande Chartreuse."

De Parijsche correspondent van de *Tijd* schreef 9 Febr. ll.

Enkele weken geleden hebben wij uitvoerig uiteengezet, hoe het in de bedoeling lag, het klooster der Karthuizer monniken „la Grande Chartreuse" zijn oorspronkelijk karakter geheel te ontnemen. Niet tevreden, dit eeuwenoude bouwwerk aan de monniken te hebben ontroofd en deze ze te hebben verjaagd, werd het plan opgevat, van het klooster een rustoord voor zieke en zwakke geleerden uit alle landen te maken. De anti-clericale voorzitter van den Conseil général de l'Isére, de Provinciale Staten van 't Departement der Isére, Léon Perrui, bood met dit doel een deel van het klooster aan het Instituut voor intellectueele samenwerking te Parijs aan, een vereeniging, voortgekomen uit en ten nauwste verwant aan den Volkenbond.

Ondanks de hevige protesten, niet alleen van katholieke zijde, tegen dit voornemen opgegaan in het departement der Isére, waar het klooster is gelegen, scheen het plan in dit voorjaar verwezenlijkt te zullen worden. Thans is er een kink in den kabel gekomen, waardoor vermoedelijk het plan niet zal doorgaan. De Volkenbond heeft n.l. geweigerd het aanbod te aanvaarden en zich aldus medeplichtig te maken aan een vervreemding van kerkelijk goed, dat de Fransche regeering op onwettige wijze aan de Karthuizers heeft ontroofd.

De *Republique de l'Isére*, publiceert althans een artikel, ontleend aan het Engelsche blad *The Universe*, waarin uit hoogst betrouwbare en zekere bron verklaard wordt, dat het Instituut van Genéve niet op de voorstellen wenscht in te gaan. De termen, waarin dit artikel is gesteld, laten aan duidelijkheid niets te wenschen over. Wij meenen goed te doen, het hier in zijn geheel weer te geven, Het geeft niet alleen een juisten kijk op de zaken, maar tevens een beschamende les aan de Fransche regeering. De Parijsche correspondent van *The Universe* schrijft dan:

Ik ben in de gelegenheid te verzekeren, dat het „Instituut voor intellectueele samenwerking", gesticht door den Volkenbond, het aanbod van de „Grande Chartreuse", het historische klooster der Karthuizers in het Alpengebied, heeft geweigerd.

Dit aanbod was gedaan door den „Conseil général de l'Isére, aan wien in theorie het klooster behoort. Het werkelijk plan van dit doel was, den terugkeer der monniken in hun klooster onmogelijk te maken.

Sedert de Karthuizers in 1903 zijn uitgedreven, hebben hun bezittingen het departement heel wat last gegeven. De Conseil général heeft er eerst over gedacht, het klooster tot hotel in te richten, vervolgens tot museum. Beide plannen zijn in duigen gevallen. Daarop heeft men getracht er een landbouwschool te vestigen. Ook dit voornemen liep op niets uit. Ondertusschen bedroegen de jaarlijksche kosten van onderhoud 70.000 goudfranken.

Had men de Karthuizers laten terugkeeren, dan zouden dezen in staat zijn geweest de gebouwen te herstellen arbeid te verschaffen aan de bevolking van het district en met de opbrengst van hun likeurstokerij, evenals in het verleden, een hospitaal met 100 bedden in te richten en onderstand uit te keeren aan talrijke gezinnen.

Meerderen reden hebben het „Instituut" ertoe gedreven, het aanbod af te slaan. Allereerst, geen enkele katholieke geleerde zou erin toestemmen, een rustkuur te ondernemen in de gebouwen, waaruit de monniken onrechtmatig zijn verdreven. Maar ook practisch is het plan onuitvoerbaar. Het klooster is moeilijk te bereiken en de beschikbaar gestelde woonruimte voldoet heel slecht als verblijf en rustoord voor leeraren of letterkundigen. De monniken leefden ieder afzonderlijk in een kleine woning, een werkplaats en een kamertje bevattende, waarvan de eenvoudige meubileering bestond uit een tafel, een bank, een boekenkast, een kruisbeeld en een armzalige legerstede. Bovendien is het allesbehalve zeker, dat de gasten welwillend door de inwoners van het district ontvangen zouden worden."

Tot zoover de mededeelingen van het Engelsche blad.

Het kwam ons gewenscht voor, de bevestiging van dit bericht aan het „Instituut voor intellectueele samenwerking" zelf te gaan vernemen. Hoewel men uiterst voorzichtig was, zich in absoluten zin uit te spreken, hebben wij toch den indruk gekregen, dat het bovenstaande geheel op waarheid berust. In ieder geval ontkende men niet, dat blijkbaar *The Universe* van officieele zijde was ingelicht.

Wij kunnen hieraan toevoegen, dat men inderdaad de overweging, dat men door aanvaarding zou instemmen met de door de Fransche regeering ten opzichte der monniken gepleegde onrechtmatige handeling, het zwaarst heeft gegolden. Wat de inrichting tot rustoord betreft, de bezwaren daaraan verbonden, zouden met financieele offers wel te overwinnen zijn, zoodat dit motief meer als een doekje voor het bloeden dient beschouwd: een pleister op de wonde, aan de Fransche overheid toegebracht, om niet te zeggen een welverdienden klap in het aangezicht der officieele kerkroovers.

Het staat intusschen vast, dat de „Conseil général" zich niet door dit échec zal laten afschrikken. Maar of men in de toekomst gelukkiger zal zijn, is een vraag, die hoogstwaarschijnlijk ontkennend kan worden beantwoord.

In het Isére-district groeit het verzet en dringt men steeds sterker aan op den terugkeer monniken, die eeuwenlang geestelijk en materieel den bloei van dit gebied hebben bevorderd.

Maar ook in de kunstzinnige kringen daarbuiten gaan stemmen op, om „la grande Chartreuse", als bouwwerk van historische en cultureele beteekenis te behoeden door ontrekking aan zijn oorspronkelijk doel. J. P.

DUITSCHLAND.

Het Centrum en de Regeeringswisseling.

Niettegenstaande het Centrum zich bij de samenstelling der grondwet te Weimar voor de vestiging der Duitsche Republiek onwaardeerbare verdiensten heeft verworven, is het toch steeds het mikpunt gebleven van veler schimp en haat. Ook nu weer bij de laatste regeeringscrisis heeft het niet aan verdachtmaking van het Centrum ontbroken, al heeft het zich alleen laten leiden door het belang van het Duitsche Vaderland.

Bij de agitatie die den val van het Kabinet-Marx veroorzaakte, heeft het Centrum geweigerd te wijken voor het drijven der soc.-democraten en communisten, voor wie de campagne tegen de Rijksweer slechts een speculeeren op de tijdelijke volksgunst was: een politiek, die voor Duitschlands binnenlandsche politiek noodlottig dreigt te worden. Hoe dwaas de socialistische toeleg was, om de Regeering omver te werpen met hulp der Duitsch-nationalen, op wier steun zij bij de finale zuivering der Rijksweer en de vorming eener nieuwe regeering niet behoefden te rekenen, bleek al terstond, toen niemand na 't aftreden van 't Kabinet-Marx in de geschapen verwarring een uitweg wist.

Curtius kon met geen mogelijkheid een meerderheidsregeering samenstellen; toen werd het Centrum weer verzocht, de kastanjes uit het vuur te halen en te pogen een regeering uit de middenpartijen te vormen. En toen dit niet gelukte, heeft maarschalk Hindenburg in een opzienbarenden brief aan de vaderlandslievende gevoelens van den Centrumsman Marx geapelleerd, om over alle partijgevoeligheden van zich zelf en zijn partijgenooten heen te stappen, en te trachten alsnog een burgerlijk kabinet te vormen met de zelfde Duitsch-nationalen, die juist een kabinet-Marx hebben laten vallen. en met personen, die het Centrum, tot dan toe steeds op de grofste wijze hebben verguisd. En het Centrum heeft getoond, de gevraagde zelfverloochening te bezitten; het heeft in een stormachtige vergadering een manifest samengesteld, dat als basis van samenwerking kon dienen, en Marx wist den Duitsch-Nationalen een regeeringsprogram te laten onderschrijven, dat zij jaren lang en tot op den laatsten dag hadden bestreden.

Veel dank heeft het Centrum van dien zelfverloochenenden arbeid niet geoogst. Nijd en papenhaat hebben allerlei dwaze geruchten uitgestrooid over een ingrijpen van Paus Pius XI persoonlijk of door middel van den vroegeren Nuntius Kard. Früwirth en den tegenwoordigen Mgr. Pacelli, die als loon van de Duitsche Regeering reeds de toezegging zou hebben gekregen van een Concordaat, waardoor Duitschland met handen en voeten gebonden zou worden overgeleverd aan de H. Stoel! Tevergeefs hebben het Centrum en zijn orgaan de *Germania* evenals de persoonlijk genoemden w.o. Mgr. Brauns, die praatjes volstrekt tegengesproken; begin Febr. moest de Rijksregeering zelf nog eens een formeel démenti geven van onderhandelingen met het Vaticaan of plannen daartoe. Of daarmee 't voortzieken van den laster tegenhouden zal worden?

Eén voordeel was er intusschen voor alle Christelijk denkenden, zoowel voor de Protestanten als de Centrumspartij, van een regeeringscombinatie met de rechterpartijen toch te verwachten: die zou n.l. eindelijk de schoolwetgeving zóó kunnen regelen, dat de gewetensvrijheid der ouders werd gewaarborgd, iets wat in de grondwet van Weimar is beloofd, maar wat een regeering met linksche partijen nooit zou willen volbrengen. Ook hierom moesten dus de anti-roomsche „Evangelischen" het Centrum eigenlijk eerder dankbaar zijn.

Intusschen bestaat, gelijk men weet, in 't Centrum zelf een zekere oppositie tegen het samengaan met de rechtsche monarchistische partijen. De oudkanselier Wirth met name, wantrouwt dezer republikeinsche gezindheid. (Niet zonder reden; doch zij hebben zich in 't program alleen verplicht „de rechtsgeldigheid der in de grondwet van Weimar vastgelegden republikeinschen staatvorm te erkennen" en „tegen alle vereenigingen en strevingen, die de omverwerping daarvan beoogen, op te treden." Doet Wirth c. s. dat zelf uit zuiver republikeinsche voorliefde?) Hij heeft dan ook bij de stemming over de vertrouwensmotie op 6 Febr. tegen de Regeering gestemd.

Zondag 13 Febr. heeft een groote vergadering van den Centrums-rijkspartijraad getracht, een verzoening tusschen dr. Wirth en de partij te bewerken. Dr. Wirth verklaarde, niet tegen deze regeering te zijn, omdat dr. Hergt, iets verkeerds gezegd of von Keudell bij den Kapp-Putsch een laakbare houding aangenomen zou hebben, „maar omdat het voor mij als republikein onmogelijk is, aan deze regeering mijn vertrouwen te schenken en door mijn votum een verantwoordelijke positie in de regeering te verschaffen aan niet-republikeinen."

Dat is 'n zeer principeel standpunt, waartegenover echter de Rijksdagfractie van het Centrum met recht een ander standpunt heeft gesteld, n.l. dat van de soepele taktiek, die voor het oogenblik, tijdelijk, een samenwerking eischt tusschen menschen, welke „vriend en vijand" tevens zijn: waarvoor toch ook iets te zeggen valt. Vooral nu het Centrum wijzen kan op de aanneming 9 Febr. van het voorstel van Centrum en Duitsch-Nationalen tot wijziging — in Christelijken geest — van de lagere-schoolwet, waarbij de politieke vrienden van Wirth, (die op zuiver constitutioneel gebied óók de vrienden van het gepolitiek heele Centrum zijn) de socialisten en de democraten .... tegenstemden.

De verzoening is helaas niet tot stand gekomen; bij de stemming over de motie van vertrouwen in de politiek van dr. Marx verliet dr. Wirth de zaal. Erg te bejammeren. J. P.

Een artikel van minister Stresemann.

In de *Deutsche Diplomatisch-politische Korrespondenz* heeft de rijksminister van Buitenlandsche Zaken, dr. Stressemann, een artikel geschreven, waarin hij o. m. zegt:

In verband met de gebeurtenissen in China komt als van zelf de vraag naar voren omtrent de vroegere economische en politieke invloeden van Europa, en daarmede weer de vraag of Europa in het algemeen aanspraak heeft op de hegemonie in de wereld. De groote veranderingen der toestanden treft Duitschland, terwijl het zelf in een stadium verkeert van vooruitgang, maar tevens in een stadium van militaire onmacht. Duitschlands stappen in de internationale politiek zijn door de omstandigheden zeer beperkt, maar het zal met alle kracht medewerken aan het behoud van den vrede. Want geen land kan door nieuwe oorlogen meer verliezen dan Duitschland, niet alleen door een oorlog in Europa, maar evengoed door een zulke in andere werelddeelen. Zonder dat Duitschland ook maar in de verste verte zich verheugen zal in de moeilijkheden van andere landen (Stresemann heeft hier het oog op Engeland), zal Duitschland zich toch van elke actie verre houden, die de hegemonie van Europa daar vestigen wil, waar Duitschland aan de deelname van voorrechten is uitgesloten. Duitschland betreurt het verlies van deze voorrechten niet, daar het, vrij van territoriaal bezit en vrij van aspiraties naar hegemonie, zijn zuiver economische belangen het best kan behartigen door de ontwakende groote ideeën van nationaal gevoel met sympathie te begroeten, zonder daarbij op eenigerlei wijze partij te kiezen bij de sociale woelingen. Daarmede en met de moeite, die het zich geeft om in Europa weer orde en regelmaat te brengen, en tegelijkertijd vreemde volken met goede Europeesche verbindingen aan de voorwaartsche beweging deel te doen nemen, dat is de basis, waarop de politiek van Duitschland wordt gebouwd.

Dr. Stresemann roert vervolgens de ontwikkeling aan van de politiek sedert Locarno, met de niet onverwachte tegenslagen en vertragingen; hij wijst op de beëindiging van de militaire controle, alsook op het waarschijnlijk vertrek der laatste Fransche troepen uit het Saargebied, waarbij het onderhouden van een bewapende spoorwegbewaking als een onrechtvaardig wantrouwen tegenover de rustige bevolking van de Saar geschetst wordt, zoowel als iets ongepasts in verhouding tot de algemeene toestand in Europa. In Duitschland, zegt dr. Stresemann verder, overheerscht de idee tot medewerking en in stand houding van den vrede bij alle weldenkende menschen.

Het maar al te vaak geuite wantrouwen tegen Duitschland en niet minder de angst zijn totaal uit de lucht gegrepen. Ten slotte spreekt dr. Stresemann over de de Rijnlandquaestie en de gedachtenwisselingen hieromtrent tusschen Frankrijk en Duitschland als de eenige waarborg voor den wederopbouw van Europa, en zegt:

„Het zou het beste zijn voor de ontwikkeling der verhoudingen in de wereld, als de verschillende quaesties betreffende het Rijnland vrijwillig van de andere partij uit aangegrepen en behandeld werden. Het is toch niet alleen Duitschland, dat belang heeft aan Europeesche vrede. Elke staatsman, die zich van zijn verantwoordelijkheid bewust is, elk volk moet weten, wat nieuwe woelingen in Europa te beteekenen hebben. Men heeft Duitschland bezworen aan de verzekering van den vrede mede te werken. Daarmede laat zich een vreemde bezetting van Duitschen bodem niet in overeenstemming brengen. De laatste maanden hebben ons er voor behoed, maar niemand is er zeker van, dat de moeilijkheden niet zullen terugkomen, en de ontwikkeling vertragen en tegenwerken, die door allen als een zegen voor Europa geschat wordt. Een ontwikkeling namelijk, die bestaat in een samenwerking van alle groote mogendheden op de basis van een overeenstemming van Frankrijk en Duitschland op politiek en economisch gebied, waaruit enkel en alleen de wederopstanding van Europa kan geboren worden, welke geboorte nooit geschieden zal zoolang de genoemde overeenstemming uitblijft. Hoe zwak ook de Duitsche strijdmachten zijn, zoo sterk is daarentegen het Duitsche volk als onderdeel van het gezamenlijke Europa. Wij willen onze krachten inzetten voor het behoud van den vrede en de rust in Europa, maar kunnen dat niet doen zoolang wij zelf niet bevrijd zijn van vreemden druk in het eigen land."

Geachte Heer Redacteur:

Wij nemen de vrijheid U Ed. beleefd te verzoeken ons de gelegenheid te willen geven om in uw geacht en nuttig blad onzen hartgrondigen dank te betuigen aan Dr. Bosgaart en zijn assistenten wegens het met goed gevolg verrichten van een Operatie aan mijn geliefde vrouw in het St. Elisabeth's Gasthuis alhier.

Door het feit dat mijne vrouw er zoo ernstig ziek uitzag, dat zelfs alle hoop op genezing was opgegeven, mede, den aard van de operatie van HELENA GREWEL blijkt wel, dat in 't onderhavige geval veel was geëischt van den operateur.

Nogmaals hartelijken dank aan de Doktoren en de Geliefde Zusters.

Simson Grewel. Rafael Grewel. Abelardo Grewel. 1—2